

ENTREPRENÖRSANSVAR FÖR LÖNEFORDRINGAR VID BYGG- OCH ANLÄGGNINGSVERKSAMHET

Den 1 januari 2019 infördes bestämmelser om entreprenörsansvar för lönefordringar vid bygg- och anläggningsverksamhet i Sverige. Lagen gäller för fordringar till följd av entreprenadavtal som ingåtts av beställaren efter den 1 januari 2019.

Bakgrunden till införandet av lagen är att EU som ett led att stärka skyddet för de arbetstagare som av sina arbetsgivare utstationerats i andra EU-länder har antagit ett tillämpningsdirektiv till Utstationeringsdirektivet. Det innefattar åtgärder för att säkra utstationerade arbetstagares rättigheter, bl.a. ett förslag om entreprenörsansvar för lönefordringar som ett sätt att värna utstationerade arbetstagares rätt till lön genom att en entreprenör ska kunna hållas ansvarig för lön till en arbetstagare hos en underentreprenör. Sverige har valt att gå ett steg längre än vad som krävts enligt EU:s direktiv och infört ett entreprenörsansvar som omfattar alla arbetstagare inom bygg- och anläggningsverksamhet i Sverige, alltså såväl utstationerade arbetstagare som arbetstagare i svenska företag.

VAD INNEBÄR ENTREPRENÖRSANSVARET?

Lagen om entreprenörsansvar innebär att en arbetstagare som inte får ut sin lön från sin arbetsgivare istället kan vända sig i första hand till den entreprenör som anlitat arbetsgivaren, uppdragsgivaren, eller i andra hand till den entreprenör som enligt ett avtal med den ursprungliga beställaren av entreprenaden ansvarar för att det arbete som omfattas av avtalet blir utfört, huvudentreprenören, och från något av dessa företag få sin lön. Huvudentreprenören ansvarar om uppdragsgivaren inte betalar inom 14 helgfria vardagar eller inte kan kontaktas och huvudentreprenören har underrättats av arbetstagaren inom sex månader från det att uppdragsgivaren underrättades.

Ansvaret för att utge lön är strikt, vilket innebär att varken uppdragsgivaren eller huvudentreprenören kan undvika att betala ut lön om arbetstagaren har visat att kravet avser lön för arbete i entreprenad där arbetstagarens arbetsgivare har anlitats som underentreprenör. Det har alltså ingen betydelse varför lönen inte har betalats ut.

Arbetstagaren behöver inte heller ha försökt att få ut sin lön från sin arbetsgivare.

Den huvudentreprenör eller uppdragstagare som har betalat lön till en underentreprenörs arbetstagare kan i sin tur rikta kravet mot arbetsgivaren/uppdragstagaren. Huvudentreprenör som underrättats om lönefordran ska inom sju helgfria vardagar skriftligen meddela uppdragsgivaren för att ha kvar regressmöjligheten.

I lagen finns även en informationsplikt för entreprenörer att inom fem helgfria vardagar lämna ut information om kontaktuppgifter m.m. till arbetstagare eller arbetstagarorganisation som efterfrågar dem. Det är viktigt att lämna informationen inom denna korta frist eftersom om information inte lämnas i tid blir entreprenören skadeståndsskyldig. Skadeståndet omfattar dels förlust p.g.a. att information inte lämnas, dels kränkning som inträffat.

KOLLEKTIVAVTAL KAN REGLERA ANSVARET

Entreprenörsansvaret är semidispositivt och gäller inte för en uppdragsgivare eller en huvudentreprenör om uppdragsgivaren är bunden av ett kollektivavtal som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation, reglerar ansvaret för arbetstagares lönefordringar i entreprenadkedjor, innebär ett skydd som för arbetstagaren i det enskilda fallet är likvärdigt skyddet i lagen och är förenligt med tillämpningsdirektivet. I det nu gällande kollektivavtalet för byggsektorn Byggavtalet 2017 finns redan idag en sådan reglering.

VAD OMFATTAS INTE AV ENTREPRENÖRSANSVARET?

Entreprenörsansvaret är inte begränsat i belopp. Lön som har förfallit till betalning mer än tre månader innan mottagen underrättelse från arbetstagaren omfattas inte av bestämmelsen om entreprenörsansvar. Det är arbetstagaren som har bevisbördan för sitt lönekrav, vilket innebär att

"Det är uppenbart att lagens syfte är att minska de i vissa fall mycket långa kedjorna av underentreprenörer som har ansetts utgöra en källa till problem."

Viktoria Edelman Advokat/delägare
AG Advokat

krav från en arbetstagare som inte kan styrkas inte behöver ersättas. Om lönen inte skulle ersättas varken av uppdragsgivaren eller huvudentreprenören måste arbetstagaren eller arbetstagarens arbetstagarorganisation begära förhandling och väcka talan inom vissa tidsfrister, annars preskriberas lönekravet och kan inte krävas in.

VILKA ÄR KONSEKVENSERNA AV LAGEN?

De som är beställare av entreprenader, byggherrar och fastighetsägare, kan inte åläggas ett entreprenörsansvar, men indirekt kan dessa beröras om priset för entreprenader ökar som en följd av entreprenörernas prissättning av riskerna med entreprenörsansvar.

Den nya lagen innebär att det ställs högre krav på entreprenörer att kontrollera potentiella underentreprenörer innan avtal tecknas. Vidare måste nya regleringar till i entreprenadavtalen med underentreprenörer bl.a. avseende rätt till innehållande av entreprenadsumman om entreprenörsansvar aktualiseras.

Det är uppenbart att lagens syfte är att minska de i vissa fall mycket långa kedjorna av underentreprenörer som har ansetts utgöra en källa till problem. Den kritik som riktats mot införande av entreprenörsansvar har bl.a. handlat om att inte finns utredning om behov av denna lagstiftning i Sverige och en oro för att lagen ska innebära sämre konkurrens framförallt för specialiserade företag som ofta anlitas som underentreprenörer, t.ex. tak- och tätskiktsentreprenörer. ■

Takentreprenörerna

Professionell och kostnadsfri
juridisk rådgivning för företag
anslutna till TIB

AG ADVOKAT
Telefon: 08-677 17 00

